ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

zo 16. marca 2005 *

Vo veci T-283/02,

EnBW Kernkraft GmbH, predtým Gemeinschaftskernkraftwerk Neckar GmbH, so sídlom v Neckarwestheime (Nemecko), v zastúpení: S. Zickgraf, advokát,

žalobkyňa,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: S. Fries a F. Hoffmeister, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

ktorej predmetom je žaloba o náhradu škody podaná na základe článku 288 ES, ktorou sa žalobkyňa domáha náhrady škody údajne jej vzniknutej v dôsledku toho, že Komisia neposkytla odmenu za ňou vykonané služby v rámci programu TACIS, ktorý sa týka jadrovej elektrárne v Záporoží (Ukrajina),

* Jazyk konania: nemčina.

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
(štvrtá komora),

v zložení: predseda komory H. Legal, sudcovia V. Tiili a V. Vadapalas,

tajomník: D. Christensen, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. septembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny a skutkový rámec sporu

1 Program technickej pomoci Spoločenstvu nezávislých štátov („Programme for technical assistance to the Commonwealth of Independent States") (TACIS) zriadený pre obdobie od 1. januára 1996 do 31. decembra 1999 na základe nariadenia Rady (Euratom, ES) č. 1279/96 z 25. júna 1996 o poskytovaní pomoci novým nezávislým štátom a Mongolsku v snahe ozdraviť a obnoviť ich hospodárstvo [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 165, s. 1), určuje najmä pomoc týkajúcu sa jadrovej bezpečnosti.

2 „Všeobecné podmienky zmlúv o službách financovaných z fondov PHARE/TACIS" („General Conditions for Service Contracts financed from PHARE/TACIS Funds") v znení uplatniteľnom v čase skutkových okolností tejto právnej veci stanovujú pravidlá uplatniteľné na zmluvy TACIS (ďalej len „všeobecné podmienky TACIS").

3 EnBW Kernkraft GmbH, pôvodne Gemeinschaftskernkraftwerk Neckar GmbH (ďalej len „žalobkyňa" alebo „GKN"), udržiavala od roku 1994 zmluvné vzťahy s Komisiou v rámci programu TACIS, ktoré sa týkali pomoci pre zariadenie jadrovej elektrárne v Záporoží na Ukrajine.

4 Prvá zmluva o službách bola uzavretá v septembri 1994 na obdobie dvanástich mesiacov s rozpočtom 552 656 eur. Zmluva určovala realizáciu rôznych projektov, ktoré boli určené na zaistenie bezpečnosti zariadení. Správcom projektu bol pán Hoensch, inžinier zamestnaný žalobkyňou, ktorý bol v podstate poverený riadením rôznych projektov a koordináciou zmluvného personálu pracujúceho na ich uskutočnení.

5 Druhá zmluva o službách bola uzavretá v septembri 1995 na obdobie dvanástich mesiacov s rozpočtom 1 299 090 eur. Účinnosť tejto zmluvy bola predĺžená o sedem mesiacov prvým dodatkom s dodatočným rozpočtom 990 910 eur a o osem mesiacov druhým dodatkom. Účinnosť druhej zmluvy teda uplynula v marci 1998.

6 Dňa 10. apríla 1997 Dvor audítorov schválil osobitnú správu č. 6/97 o subvenciách TACIS poskytnutých Ukrajine, ku ktorej boli pripojené odpovede Komisie (Ú. v. ES C 171, s. 1). Táto správa kritizovala najmä uzavretie zmlúv s retroaktívnym účinkom.

7 Tretia zmluva o službách (ďalej len „tretia zmluva") týkajúca sa pomoci pre zariadenie na rok 1996 bola uzavretá 17. júla 1997 na počiatočné obdobie 19 mesiacov a jej účinnosť sa skončila 17. februára 1999 s rozpočtom 800 000 eur. Na základe jej článku 10 každý spor, ktorý súvisí alebo vznikol na základe tejto zmluvy, bude musieť byť predložený bruselským súdom.

8 V liste z 30. decembra 1997 zaslanému pánovi Lütkemeyer z Generálneho riaditeľstva (GR) „Vonkajšie vzťahy: Európa a nové nezávislé štáty, zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti, vonkajšia služba" Komisie, zástupcovia delegácie Komisie v Kyjeve (Ukrajina) napísali toto:

„Správca projektu... pán Hoensch sa zaviazal bez predbežného súhlasu Komisie a uviedol do omylu ukrajinskú stranu. Boli by sme Vám veľmi zaviazaní, keby ste mohli dať striktné pokyny pánovi Hoensch v tejto otázke."

9 Dňa 15. apríla 1998 pán Jousten, vedúci jednotky „Jadrová bezpečnosť a koordinácia zásahov v oblasti energie" riaditeľstva „Vzťahy s novými nezávislými štátmi a s Mongolskom" tohto istého GR, zaslal žalobkyni list, ktorým ju vyzval, aby vyhotovila návrh zmluvy o pomoci pre zariadenia na rok 1997 (ďalej len „štvrtá zmluva").

10 Dňa 20. mája 1998 žalobkyňa zaslala pánovi Jousten svoj návrh štvrtého dodatku zmluvy. Dňa 16. júla 1998 žalobkyňa doručila pánovi Jousten rozšírený návrh predmetnej zmluvy. Dňa 29. júla 1998 žalobkyňa oznámila svoje bankové údaje Komisii. Dňa 26. augusta 1998 žalobkyňa zaslala zmenenú podobu svojho návrhu pánovi Jousten s tým, že uviedla, že zmeny sa týkali prílohy 6. Dňa 23. septembra 1998 mu žalobkyňa zaslala nový návrh, odkazujúc na zasadnutie, ktoré sa konalo 10. septembra 1998.

11 V auguste 1998 účastníci zmluvy prijali prvý dodatok k tretej zmluve (ďalej len „prvý dodatok"), ktorý zmenil články 2 a 4, ako aj prílohy A, B, C a D tretej zmluvy a ktorý predĺžil účinnosť pôvodnej zmluvy o sedemnásť mesiacov s tým, že účinnosť takto uplynula 17. júla 2000.

12 Listom z 2. októbra 1998 zaslaným pánovi Jousten pán Giuglaris, dočasný vedúci delegácie v Kyjeve, oznámil, že „si žel[al] pripomenúť svoj predchádzajúci návrh, ktorým mal v úmysle navrhnúť nahradenie pána Hoensch ako správcu projektu".

13 Dňa 9. októbra 1998 žalobkyňa zaslala pánovi Jousten list týkajúci sa stavu rokovaní s tým, že na záver uviedla, že „naďalej zostáva nádej, že zmluva o službách by mohla vo veľmi blízkej budúcnosti nadobudnúť účinnosť."

14 Pán Jousten odpovedal žalobkyni listom z 20. októbra 1998, zhrnúc hlavné problémy spojené s návrhmi žalobkyne. Žalobkyni tiež navrhol uzavretie zmluvy s vylúčením prác, na ktorých sa strany ešte nedohodli. Jeho korešpondencia totiž obsahovala toto:

„Ak po prijatí [samotných referenčných technických prvkov] si GKN neželá predložiť ponuku pre túto úlohu, navrhujeme s cieľom vyhnúť sa väčším oneskoreniam uzavrieť zmluvu na zvyšok prác (vykonanie programu roku 1997 atď.)."

15 Po tomto liste pán O'Rourke, zástupca vedúceho predmetnej jednotky, požiadal listom z 23. októbra 1998 o to, aby mu žalobkyňa predložila upravenú verziu štvrtej zmluvy.

16 Dňa 12. novembra 1998 Dvor audítorov schválil osobitnú správu č. 25/98 o operáciách začatých Európskou úniou v oblasti jadrovej bezpečnosti v Strednej a východnej Európe (KSVO) a v Nových nezávislých štátoch (NNŠ) (obdobie rokov 1990 – 1997), ku ktorej boli pripojené odpovede Komisie (Ú. v. ES C 35, 1999, s. 1). Táto správa kritizovala obzvlášť nedostatočné ľudské zdroje, ktoré by umožňovali správne sledovanie plnenia programov.

17 Dňa 20. novembra 1998 kyjevská kontrolná skupina vypracovala správu týkajúcu sa pomoci pre zariadenie súvisiacu s treťou zmluvou.

18 Listom z 23. novembra 1998 zaslaným pánovi Zaiss, zástupcovi správcu projektu na účet žalobkyne, a odvolávajúc sa na listy pána Zaiss z 2. a 4. novembra 1998 pán Jousten zaujal stanovisko k obvineniam obsiahnutým v týchto listoch smerujúcich proti pánovi O'Rourke tak, že záverom uviedol toto:

„V našej spolupráci sa bude môcť pokračovať len v tom prípade, že sa vrátime do rámca normálnych obchodných vzťahov."

19 Listom z 26. novembra 1998 tiež zaslaným pánovi Zaiss pán Doucet, šéf jednotky „Jadrová bezpečnosť" správy „Projekty Európa (stredná, východná, NNŠ a Západný Balkán) — Zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti" spoločnej služby riadenia pomoci Spoločenstva tretím krajinám, odvolávajúc sa na správu z 8. júla 1998, ktorá sa týkala stavu napredovania zmluvy, konštatoval, že komentáre obsiahnuté v tejto správe predstavovali osobné úsudky nezlučiteľné s poslaním, ktoré bolo zverené pánovi Hoensch ako správcovi projektu. Pokračoval ďalej a uviedol, že „Komisia očakávala, že [žalobkyňa] príjme rozhodujúce opatrenia týkajúce sa riadenia projektu."

20 Dňa 3. decembra 1998 žalobkyňa zaslala pánovi Jousten zmenené znenie štvrtej zmluvy s tým, že upresnila, že neupravené oblasti, až na jednu výnimku, boli vzaté do úvahy.

21 Faxom z 22. decembra 1998 pán Jousten odpovedal žalobkyni, že „referenčné prvky" (terms of reference) boli oznámené pánovi Doucet a že on sa s ňou skontaktuje v súvislosti s ďalšími prvkami a prílohami jej návrhu.

22 Dňa 24. februára 1999 žalobkyňa zaslala Komisii správu o plnení zmluvy počas obdobia od 1. decembra 1998 do 31. januára 1999.

23 Žalobkyňa sa zúčastnila stretnutia s Komisiou 16. marca 1999.

24 Dňa 14. apríla 1999 žalobkyňa zaslala pánovi Doucet list, v ktorom zhrnula neupravené oblasti prerokované počas zasadnutia 16. marca 1999.

25 V ten istý deň žalobkyňa tiež doručila pánovi Doucet nové znenie štvrtej zmluvy, pričom uviedla, že ide o úplne upravené znenie „referenčných prvkov".

26 Dňa 7. mája 1999 pán Summa, riaditeľ riaditeľstva „Vzťahy s novými nezávislými štátmi a s Mongolskom" GR „Vonkajšie vzťahy: Európa a nové nezávislé štáty, zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti, vonkajšia služba" Komisie poslal list pánovi Möller z Bundesministerium der Finanzen (Nemecké federálne

ministerstvo financií) ako odpoveď na jeho list z 25. februára 1999 týkajúci sa programov TACIS a PHARE jadrovej bezpečnosti.

27 Dňa 20. mája 1999 kyjevská kontrolná skupina vyhotovila správu o pomoci pre zariadenie podľa tretej zmluvy. V nej uviedla najmä, že rozpočet bol vyčerpaný a že zo zmluvného hľadiska žalobkyňa mala pokračovať v zabezpečení určitých služieb, čo však bolo nemožné z hospodárskeho hľadiska.

28 Zasadnutie, na ktorom sa zúčastnili žalobkyňa a zástupcovia Komisie sa konalo 12. a 13. júla 1999.

29 Dňa 21. júla 1999 po tomto zasadnutí žalobkyňa zaslala pánovi Vadé zo spoločnej služby riadenia pomoci Spoločenstva tretím krajinám Komisie „úplne prepracované znenie" „referenčných prvkov."

30 Dňa 22. júla 1999 pán Vadé poslal žalobkyni list vymenovávajúci hlavné prerokované body počas zasadnutia.

31 Listom z 28. júla 1999 zaslaným pánovi Zaiss pán Doucet informoval žalobkyňu, že nemohol prijať technické hodnotenie ponúk týkajúcich sa projektov U1.03/96B, U1.03/96D2 a U2.03/96.

32 Pán Zaiss odpovedal Komisii 29. júla 1999, predložiac vysvetlenia k trom predmetným projektom. Okrem iného sa odvolal na prísľub Komisie daný počas zasadnutia 16. marca 1999, podľa ktorého všetky výdavky, ktoré vzniknú žalobkyni pred podpísaním štvrtej zmluvy, budú uhradené Komisiou.

33 Faxom z 2. augusta 1999 pán Doucet odpovedal pánovi Zaissovi v súvislosti s vyhodnotením troch projektov, že pozíciu žalobkyne možno vykladať len ako odmietnutie nevyhnutného prehodnotenia.

34 Dňa 6. augusta 1999 pán Hoensch poslal pánovi Doucet list týkajúci sa technického hodnotenia projektu U2.03/96.

35 Dňa 25. augusta 1999 žalobkyňa doručila pánovi Doucet, odvolávajúc sa na zasadnutie zo 16. marca 1999 a na svoj vlastný list zo 14. apríla 1999, návrh druhého dodatku obsahujúci zmenu tretej zmluvy a prvého dodatku. Tento návrh určoval zvýšenie pôvodného rozpočtu o 457 163 eur.

36 V liste zo 16. septembra 1999 zaslanému pánovi Zaiss pán Doucet uviedol toto:

„[Na fax z 2. augusta 1999] nebola poskytnutá ešte žiadna uspokojujúca odpoveď a okrem toho verejný kupujúci (GOPA) [‚group of political advisors' alebo ‚skupina politických poradcov'] sa odvolával na to, že GKN tvrdila, že nedokázala zabezpečiť sériu prijatí v zariadení, ktoré určovali ustanovenia [tretej] zmluvy.

V tejto súvislosti Komisia nie je viac presvedčená o tom, že GKN si želá vykonávať pomoc pre zariadenie so starostlivosťou a so snahou, ktoré očakáva Komisia v súvislosti s predmetmi týkajúcimi sa jadrovej bezpečnosti.

V prípade, že by ste mali aj naďalej záujem pokračovať v spolupráci s Komisiou, zašlite prosím Vás návrh pre uskutočnenie prebiehajúcich hodnotení a pre prijatie materiálu, berúc náležite do úvahy obsah predchádzajúcich listov a faxov [jednotky „Jadrová bezpečnosť" riaditeľstva „Projekty Európa (stredná, východná, NNŠ a Západný Balkán) — Zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti" spoločnej služby riadenia pomoci Spoločenstva tretím krajinám]. Výsledky sa očakávajú najneskôr okolo 15. októbra 1999.

Minulá skúsenosť z neprestajne negatívneho postoja GKN a z opakovaných nezhôd medzi GKN a Komisiou nás vedie k domnienke, že problémy, ktorým čelíme, vyplývajú hlavne z nedostatku technickej spôsobilosti a nedostatku ducha spolupráce správcu projektu TACIS GKN. V každom prípade Komisia vyžaduje, aby bola ustanovená schopnejšia osoba ako správca projektu TACIS.

Ak Komisia neobdrží takýto návrh v lehote desiatich dní od doručenia tohto listu, budeme sa môcť len domnievať, že táto zmluva zanikla. To by tiež znamenalo, že Komisia by viac neuzavrela inú zmluvu tohto typu s GKN.

Sme si istí, že rozumiete, že je najvyššou dôležitosťou vyjasniť súčasnú zmluvnú situáciu vzhľadom na jej dôsledky v oblasti bezpečnosti a činností na [jadrovej elektrárni] v Záporoží."

37 Faxom z 23. septembra 1999 poslaným pánovi Zaiss pán Vadé odpovedal na list žalobkyne z 25. augusta 1999 a odmietol vziať do úvahy návrh druhého dodatku.

38 Listom zo 4. októbra 1999 pán Zaiss odpovedal na list pána Doucet zo 16. septembra 1999. Podľa tohto listu:

„GKN až doteraz plnila svoje záväzky vzhľadom na [tretiu] zmluvu a želá si pokračovať v plnení aj v budúcnosti. GKN nebola zodpovedná za oneskorenia, ktoré nastali na predmetných projektoch.

S cieľom ujasniť spôsob, akým by sa veci teraz mali uberať GKN sa poradila s príslušnými nemeckými federálnymi ministrami...

Vzhľadom na to, čo predchádza, Komisia musí teraz:

— nahradiť GKN náklady, ktoré jej vznikli k tomuto dňu (pozri list GKN z 25. augusta 1999),

— prijať technické hodnotenie projektov (pozri list GKN z 29. júla 1999) a

— umožniť nadobudnutie účinnosti zmluvy... TACIS 1997 (pozri list GKN zo 17. mája 1998 a fax Komisie z 22. decembra 1998).

Až dovtedy, kým všetky tieto body nebudú vyriešené tak, ako to vyhovuje GKN, musíme sa zdržať výkonu akejkoľvek novej práce na základe tejto zmluvy.

O to viac musím, čo najjednoznačnejšie namietať proti výčitkám a obvineniam, ktoré ste neustále vznášali proti riadeniu [projektu] TACIS GKN."

39 Listom z 15. októbra 1999 žalobkyňa reagovala na fax Komisie z 23. septembra 1999 a vysvetľovala v ňom rozdiely, pokiaľ ide o zmluvné obdobie medzi, na strane jednej, činnosťou pomoci pre zariadenie a, na strane druhej, činnosťou smerujúcou k realizácii osobitných projektov. Na záver uviedla:

„Považujeme za nevyhnutné zdôrazniť, že náš zmluvný návrh pripojený k nášmu listu z 25. augusta 1995 sa vzťahuje na obdobie od júla 1998 do septembra 1999. To znamená, že ak Komisia potrebuje viac času pre prijatie rozhodnutia týkajúceho sa nášho návrhu... súvisiaceho s dĺžkou účinnosti zmluvy a s cenou služieb, ktoré majú byť poskytnuté, účinnosť zmluvy bude musieť byť predĺžená/rozšírená vzhľadom na čas, ktorý uplynie v súvislosti s vnútorným rozhodovacím postupom Komisie."

40 Faxom z 20. októbra 1999 zaslaným pánovi Doucet pán Hoensch potvrdil, odvolávajúc sa na ich vzájomný telefonický rozhovor, stretnutie dohodnuté na 28. októbra 1999. V ňom uviedol, že vysvetlí podrobne zmluvnú situáciu, ako aj technické hodnotenie projektov U2.03/96 a U1.03/96D2.

41 Faxom z 22. októbra 1999 poslaným pánovi Hoensch pán Doucet informoval žalobkyňu, že vzhľadom na skutočnosť, že mala záujem rokovať tiež o ťažkostiach týkajúcich sa technického hodnotenia ponúk, uprednostnil by odloženie zasadnutia na neskôr tak, aby pán Vadé, ktorý má lepšie znalosti o technických otázkach, sa mohol na ňom zúčastniť.

42 Listom z 25. októbra 1999 zaslaným pánovi Zaiss a odvolávajúc sa na svoj list z 4. októbra 1999 pán Weber, riaditeľ riaditeľstva „Verejné obstarávanie, zmluvy a právne otázky" spoločnej služby riadenia pomoci Spoločenstva tretím krajinám Komisie uviedol toto:

„Po Vašej negatívnej odpovedi na list pána Doucet zo 16. septembra 1999... týmto Komisia odstupuje od [tretej] zmluvy v súlade s článkom 41 [všeobecných podmienok TACIS] (príloha E vyššie uvedenej zmluvy). To znamená, že účinnosť zmluvy uplynie šiesty kalendárny týždeň potom, ako GKN bude doručený tento list.

Žiadame Vás preto, aby ste čo najrýchlejšie Komisii doručili Vašu poslednú faktúru a úplný technický spisový materiál [jednotka ‚Jadrová bezpečnosť' riaditeľstva, Projekty Európy (stredná, východná, NNŠ a Západný Balkán) — Zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti' spoločnej služby riadenia pomoci Spoločenstva tretím krajinám].

Nevidím preto dôvod, aby som podrobnejšie vysvetľoval skutočnosť, že Komisia nemá v úmysle nahradiť GKN (sumu) výdavkov súvisiacich s hodnotením projektov U1.03/96B, U1.03/96D2 a U2.03/96, ktoré boli už od začiatku zle riadené a nepriniesli žiaden použiteľný výsledok.

Po prijatí Vášho listu zo 4. októbra 1999 Komisia preto, aby chránila tak svoje záujmy, ako aj záujmy oprávnenej osoby, ustanovila svojho vlastného šéfa pre prijímanie dodávok materiálu pre zariadenie podľa projektov U1.03/95E..., U1.03/96A... a U2.02/94C. V dôsledku toho GKN nemá nárok na žiadnu náhradu pre prípadné budúce prijatia dodávok vzťahujúcich sa na zmluvy o dodávke [materiálu].

Nakoniec, som nútený Vás informovať, že vzhľadom na neuspokojivé plnenia zo strany GKN a obzvlášť jej odmietnutie napraviť rozpory s pravidlami a jej odmietnutie spolupracovať s Komisiou, ako to táto žiadala, Komisia nemá v úmysle uzavrieť novú zmluvu s GKN."

43 Listom z 19. novembra 1999 poslaným pánovi Weber a podpísaným pánom Wiedemann žalobkyňa odpovedala na list z 25. októbra 1999 konštatujúc najmä, že účinnosť tretej zmluvy uplynula 15. decembra 1999.

44 Dňa 24. novembra 1999 prebehlo zasadnutie medzi žalobkyňou a Komisiou.

45 Faxom zo 17. apríla 2002 zaslaným pánovi Knudsen z riaditeľstva „Európa, Kaukaz, Stredná Ázia" Úradu pre spoluprácu Komisie (EuropeAid) žalobkyňa odpovedala na list zo 4. marca 2002 a žiadala, aby bolo nájdené riešenie bezsporovou formou.

46 Listom zo 17. mája 2002 jej pán Knudsen odpovedal, že jej list neobsahoval žiaden nový presvedčivý argument a že si želá vyhnúť sa ďalšej zbytočnej korešpondencii.

Konanie a návrhy účastníkov konania

47 Návrhom podaným žalobkyňou do kancelárie Súdu prvého stupňa 23. septembra 2002 sa začalo toto konanie.

48 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (štvrtá komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania.

49 V rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania Súd prvého stupňa vyzval účastníkov konania, aby zodpovedali na písomné otázky a tak isto, aby predložili určité dokumenty. Účastníci čiastočne vyhoveli tejto výzve.

50 Na pojednávaní 22. septembra 2004 Súd prvého stupňa vypočul prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im položil.

51 Žalobkyňa navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zaviazal Komisiu na to, aby jej zaplatila sumu 332 083,60 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % zo sumy 328 782,43 eur od 12. júna 2000, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % zo sumy 3 301,17 eur od 21. augusta 2000,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

52 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— Odmietol, resp. zamietol žalobu ako neprípustnú a zjavne bezdôvodnú,

— zaviazala žalobkyňu na náhradu trov konania.

O právnej podstate veci

Tvrdenia účastníkov konania

O právomoci Súdu prvého stupňa

53 Komisia v podstate tvrdí, že žaloba bola podaná na Súd prvého stupňa, ktorý nemá právomoc prejednávať a rozhodovať vo veci. Na základe doložky o právomoci obsiahnutej v tretej zmluve totiž spory „súvisiace s touto zmluvou, alebo ktoré vznikli na jej základe" patria do právomoci príslušných belgických súdov.

54 Podľa Komisie ide v tomto prípade o výklad tretej zmluvy a presnejšie povedané o určenie toho, čo je v súlade s právom. V dôsledku toho, predmetom tohto sporu je tretia zmluva.

55 Komisia tvrdí, že v súlade s ustanoveniami tretej zmluvy týkajúcimi sa projektov o materiáloch, žalobkyňa bola povinná vziať si na starosti tieto projekty až do prijatia, a teda počas zmluvného obdobia, ktoré sa skončilo koncom mesiaca júl 2000. Komisia je toho názoru, že žalobkyňa prijala prostredníctvom zmluvy tú skutočnosť, že rozpočet, ktorý s tým bol spojený, bol ohraničený na 800 000 eur.

56 Komisia zdôrazňuje, že počas obdobia, pre ktoré sa žalobkyňa domáha odmeny za činnosti vykonané jej správcom projektu a niektorými z jej odborníkov, existovala zmluva medzi žalobkyňou a Komisiou. Táto zmluva určovala viaceré rozpočtové balíky s cieľom uhradiť práce vynaložené správcom projektu a jeho odborníkmi.

Podľa názoru Komisie, žalobkyňa presiahla sumu týchto rozpočtových balíkov, keď jej správca projektu a jej odborníci vykonávali predmetné činnosti.

57 Komisia pripomína, že predĺženie účinnosti tretej zmluvy bolo v súlade s právom v dôsledku skutočnosti, že výkon určitých projektov týkajúcich sa materiálu bol oneskorený a vyžiadal si dodatočný zásah určitých odborníkov v Záporoží. Vzhľadom na predĺženie účinnosti zmluvy sa žalobkyňa zaviazala vziať si na starosť tieto projekty až do júla 2000. Komisia pripúšťa, že takéto predĺženie účinnosti sa uskutočnilo aj z dôvodov rozpočtových pravidiel. Zásahy týchto odborníkov by totiž nemohli byť odmenené na základe stanoveného rozpočtu, pokiaľ by už viac neexistovala v danom čase zmluva. Odborníci by nemohli byť tiež chránení z pohľadu poistení a víz, ak by nevykonávali činnosti v rámci platnej zmluvy.

58 Celkový rozpočet tretej zmluvy nebol zmenený, len niektoré z jej ustanovení boli upravené. Podľa názoru Komisie nebolo nevyhnutné žiadne zvýšenie rozpočtu, pretože predĺženie zmluvného obdobia v ničom nezmenilo obsah záväzkov žalobkyne týkajúcich sa materiálu. Plány činnosti si vyžadovali len niekoľko menších úprav, keďže väčšina projektov nezískala dodatočné prostriedky, predĺženie účinnosti sa dotklo iba dvoch osobitných projektov. V dôsledku toho, keďže predmetnému správcovi projektu a odborníkom nebola zverená nová úloha, o žiadnej novej odmene sa v tejto súvislosti nemohlo rozhodnúť. Podľa názoru Komisie správca projektu a odborníci mali jednoducho vykonávať činnosti stanovené v rámci tretej zmluvy, z čoho vyplývala tiež povinnosť doviesť až do konca projekty týkajúce sa materiálu, ktorých účinnosť bola predĺžená. V tretej zmluve bolo vždy jasne uvedené, že odlišná odmena žalobkyne za ukončenie projektov týkajúcich sa materiálu nebola stanovená, toto plnenie bolo zahrnuté do celkového rozpočtu. Podľa Komisie, úloha správcu projektu v tejto súvislosti sa obmedzovala v zásade na dohliadanie pri prijímaní návrhov týkajúcich sa materiálu a táto takmer vedľajšia úloha neodôvodňovala zvýšenie odmeny správcu projektu. Komisia tvrdí, že práve uvedené je dôvodom, prečo jej celkový rozpočet nebol zvýšený, a to aj napriek predĺženiu účinnosti zmluvy, čo mimochodom aj žalobkyňa schválila.

59 Žalobkyňa tvrdí, že predmetné plnenia neboli vykonané ani v rámci tretej zmluvy, ani v rámci prvého dodatku. Dotknuté obdobie nebolo teda zmluvne upravené. Totiž to, čo určuje rozsah plnení, ktoré majú byť poskytnuté, je zmluvný rozpočet a programy činností, a nie oficiálna dĺžka účinnosti tretej zmluvy.

60 Žalobkyňa tvrdí, že od augusta 1998, pokiaľ ide správcu projektu, a od apríla 1999, pokiaľ ide o odborníkov, neposkytla viac služby na základe tretej zmluvy, ktorá bola uzavretá, podľa nej až do 16. januára 1999. Podľa názoru žalobkyne z dôvodov rozpočtových pravidiel programy činnosti správcu projektu a odborníkov stanovovali len jediný zásah až do júna 1998. Žalobkyňa uvádza, že sú to práve tieto programy, ktoré určujú, či ide o mimozmluvné alebo zmluvné plnenia, pretože tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy a stanovujú obdobie realizácie plnenia, na ktoré sa zmluvne zaviazala. Počínajúc mesiacom júl 1998 programy činností tretej zmluvy nestanovovali viac žiaden zásah. V dôsledku toho predmetné plnenia nepatria do pôsobnosti tretej zmluvy.

61 Okrem toho, na predmetné činnosti sa viac nevzťahuje prvý dodatok, ktorý bol uzavretý v auguste 1998 v súlade s programami činnosti tretej zmluvy. Podľa žalobkyne tým, že bol prijatý tento dodatok zmluvné strany chceli umožniť pokračovanie v rôznych programoch týkajúcich sa materiálu počas prechodného obdobia až do uzavretia štvrtej zmluvy.

62 Hoci účinnosť tretej zmluvy bola predĺžená prvým dodatkom až do 17. júla 2000, program činnosti určený týmto dodatkom týkajúci sa správcu projektu jasne ukazuje, že neupravoval zásah správcu projektu až do tohto dátumu. Takto podľa žalobkyne od augusta 1998 tento program neupravoval viac činnosť správcu projektu. Iba dva týždne stanovené na december 1997 na zásah správcu projektu boli presunuté na júl 1998. Iba zásahy stanovené na obdobie od júla 1998 boli zásahmi vykonávanými odborníkmi na základe rôznych projektov týkajúcich sa materiálu.

63 Podľa žalobkyne činnosť vykonávaná odborníkmi má tiež mimozmluvný charakter. Žalobkyňa tvrdí, že riadne poskytla odborné plnenia ustanovené zmluvou. Žalobkyňa sa domáha len odmeny za zásahy, ktoré neboli určené v programoch činnosti a ktoré nemohli byť tiež zaplatené z rozpočtu tretej zmluvy.

64 Žalobkyňa tvrdí, že rozpočtové obmedzenie v kombinácii s programom zásahu vytyčuje hranice rozsahu záväzku poskytnúť plnenia, ktoré sú záväzné pre obe zmluvné strany. Dĺžka účinnosti zmluvy nemôže sama osebe odôvodniť rozšírenie tohto záväzku. Ak totiž aj dĺžka účinnosti zmluvy bola predĺžená, rozšírenie záväzku nemohlo byť zapríčinené bezodplatným rozšírením záväzku súvisiaceho s riadením projektu, ale jednoducho s úpravou vyžadovanou pre začlenenie nových odborníkov. V súlade so zmluvnými ustanoveniami zmeny týkajúce sa pracovníkov sa mohli vykonať len písomne, keďže uzavretie prvého dodatku bolo jediným spôsobom, ako začleniť nových odborníkov do zmluvy.

65 Keďže prvý dodatok nestanovoval žiadne rozpočtové zvýšenie, ani žiadne nové obdobie pre vykonanie zásahu pre správcu projektu a keďže pre odborníkov boli určené nové obdobia pre zásah len v už označených pomeroch, žalobkyňa uvádza, že zjavne nebola povinná vykonať predmetné plnenia z dôvodu, že oficiálna dĺžka účinnosti tretej zmluvy bola predĺžená.

O žalobe o náhradu škody

66 Žalobkyňa tvrdí, že jej žaloba je dôvodná, pretože Komisia porušila zásady ochrany legitímnej dôvery a správneho úradného postupu, čím jej spôsobila škodu vo výške 332 083,60 eur.

67 Pokiaľ ide najskôr o služobnú chybu Komisie, podľa žalobkyne v dôsledku toho, že táto konala, ako konala počas a po zmluvných rokovaniach, Komisia vzbudila v žalobkyni vieru, že bude odškodnená za svoje plnenia poskytnuté mimo zmluvy. V dôsledku toho Komisia porušila zásadu ochrany legitímnej dôvery v zmysle rozsudku Súdu prvého stupňa zo 17. decembra 1998, Embassy Limousines & Services/Parlament (T-203/96, Zb. s. II-4239). V danom prípade Komisia tiež v žalobkyni vyvolala dôvodnú nádej, ktorá ju povzbudila v tom, aby v prospech Komisie pracovala bez zmluvy. Pokračujúc vo svojej činnosti v súvislosti s prebiehajúcimi zmluvnými rokovaniami, žalobkyňa z hľadiska rozvážneho hospodárskeho subjektu neznášala žiadne riziko, ktoré by mala sama znášať. Naopak, konala rozumne a realisticky z hospodárskeho hľadiska, pretože Komisia v nej vyvolala presvedčenie, že s ňou bude uzavretá ďalšia zmluva.

68 V rozpore s tým, čo charakterizuje verejné obstarávanie, okolnosti danej veci vyvolali v žalobkyni legitímnu dôveru, že bude vybratá na uzavretie novej zmluvy o pomoci pre zariadenie. V protokole o zmluve podpísanom medzi krajinami G 7, Komisiou a Ukrajinou roku 1995 totiž žalobkyňa bola ustanovená ako západný bezpečnostný partner na jadrovej elektrárni Záporožie. Žalobkyňa pripomína, že uzatváranie zmlúv o pomoci na mieste sa teda uskutočňovalo obvykle cestou priamej dohody. Podľa nej, zmluvné strany nemajú žiadnu pochybnosť o tom, že pomoc na mieste mala pokračovať, že bolo treba zabrániť prerušeniu v plneniach, najmä pokiaľ ide o otázky bezpečnosti. Okrem iného, priame zadanie zákazky bolo dodatočným dôvodom preto, aby sa zmluvne zostavil rozsah plnení iba približne pre jeden civilný rok.

69 Žalobkyňa tvrdí, že Komisia tiež porušila zásadu správneho úradného postupu tým, že doviedla k neúspechu zmluvné rokovania pre svoje neprimerané riadenie zmluvy. Komisia mala povinnosť pripraviť rozhodnutie s požadovanou usilovnosťou a dať do rovnováhy predmetné záujmy (rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. marca 1997, Oliveira/Komisia, T-73/95, Zb. s. II-381, a z 9. júla 1999, New Europe Consulting a Brown/Komsia, T-231/97, Zb. s. II-2403). Tým viac zásahy rôznych správnych alebo politických orgánov na pôde orgánu Európskej únie nemôžu odôvodniť to, že uvedený orgán nepreukázal súvislé a trvalé stanovisko voči dotknutému subjektu

(rozsudok Embassy Limousines & Services/Parlament, už citovaný, bod 87). V dôsledku toho dotknutý subjekt nemusel znášať skutočnosť, že Komisia nedokázala zaručiť počas zmluvných rokovaní sledovanie týchto rokovaní, alebo sa rozhodovala počas neobvykle dlhého obdobia, a to všetko v dôsledku vnútornej postupnej výmeny pracovníkov. Práve uvedené sa stalo aj v prípade žalobkyne. Komisia totiž vyvolala a udržiavala rôznymi spôsobmi legitímnu dôveru žalobkyne v priebehu rôznych fáz zmluvných rokovaní a takisto mnohokrát dokázala, že jej riadenie zmluvy je nedostatočné a že jej vnútorná organizácia je neuspokojivá.

70 Okrem toho žalobkyňa tvrdí, že odmietnutie podpísania druhého dodatku ukazuje na nedbanlivosť, s akou nasledujúci úradníci boli informovaní o stave rokovaní a stave v tom čase účinných zmlúv. Vyhlásenie pána Vadé obsiahnuté vo faxe z 3. septembra 1999 („porozumel som tomu tak, že prvý dodatok..., ktorý bol uzavretý bez akejkoľvek zmeny celkového rozpočtu obsahoval opätovné otvorenie rozpočtových usmernení, aby bol v súlade s predĺžením doby plnenia"), ukazuje, že zjavne nečítal prvý dodatok a že jeho predchodcovia mu nevysvetlili okolnosti, za ktorých bol vypracovaný. Rozpočet stanovený pre správcu projektu bol už úplne vyčerpaný v čase podpísania prvého dodatku a rozpočtový zostatok mohol pokryť len činnosť odborníkov, podľa žalobkyne sa nikdy nedohodlo prepracovanie rozpočtu a ďalej to nebolo schválené. Rozpočty stanovené pre správu projektu a pre odborníkov neboli prepracované v podrobnom rozsahu cien súvisiacich s prvým dodatkom, jedinou zmenou vnesenou do rôznych rozpočtov bolo zrušenie rozdielu medzi zásahmi vykonanými v Nemecku a na Ukrajine. Toto opatrenie bolo zamerané na uľahčenie zaúčtovania zásahov, hoci táto zmena nemala žiaden dopad na rôzne rozpočty určené pre odborníkov alebo správcu projektu.

71 Následne, pokiaľ ide o škodu, ktorá vznikla žalobkyni, táto uvádza, že v dôsledku toho, že sa spoliehala na sľuby Komisie, jej vznikla škoda vo výške 332 083,60 eur, keďže pokračovala vo svojej činnosti aj bez zmluvy.

72 Nakoniec, pokiaľ ide o kauzálnu súvislosť medzi služobnou chybou a škodou, žalobkyňa tvrdí, že služobná chyba, ktorej sa dopustila Komisia, má so vzniknutou škodou kauzálnu súvislosť nevyhnutnú pre vznik nároku na náhradu škody. Škoda vyplýva dostatočne priamo zo správania, ktoré sa vyčíta Komisii.

73 Žalobkyňa uzatvára, že škoda, ktorá jej vznikla, má tiež priamy súvis s nedostatkami administratívnej organizácie Komisie. Neúplne odovzdávanie informácií medzi po sebe nasledujúcimi úradníkmi zapríčinilo totiž dodatočné oneskorenie a vysvetľuje jednak dôvody plnení poskytnutých mimo zmluvy, jednak dĺžku obdobia, počas ktorých boli tieto plnenia poskytované, a teda výšku škody, ktorá vznikla žalobkyni.

74 Žalobkyňa navrhuje, aby páni Doucet, Kalbe, Jousten, Lütkemeyer a Vadé, úradníci Komisie, ako aj páni Zaiss, Hoensch, Collignon a Möller boli vypočutí ako svedkovia Súdom prvého stupňa k otázkam týkajúcim sa najmä rozsahu diskusií medzi Komisiou a žalobkyňou, riadenia zmluvných rokovaní a vyčerpania rozpočtu.

75 Komisia tvrdí, že žaloba je zjavne bezdôvodná. Komisia nie je viazaná žiadnou zodpovednosťou v súlade s článkom 288 druhým odsekom ES, pretože neexistovala služobná chyba.

76 Po prvé, Komisia popiera tvrdenie, podľa ktorého vyvolala dôvodné nádeje v žalobkyni.

77 Po druhé, Komisia sa nestotožňuje s tvrdením, podľa ktorého porušila zásadu správneho úradného postupu tým, že zle spravovala zmluvu.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

78 Spor vyplynul zo zmluvného vzťahu, ktorý vznikol medzi zmluvnými stranami roku 1994, názory zmluvných strán sa rozchádzajú v tom, či tento spor zapadá do rámca výkonu tretej zmluvy a jeho prvého dodatku. Treba skúmať postupne obe hypotézy.

79 Na základe vzájomne spojených ustanovení článku 238 ES a rozhodnutia 88/591/ESUO, EHS, Euratom Rady z 24. októbra 1988 o zriadení Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 319, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 181) v znení zmien a doplnení, Súd prvého stupňa má právomoc rozhodovať o sporoch v zmluvnej oblasti, ktoré mu predložili fyzické alebo právnické osoby len na základe doložky o právomoci.

80 Ak neexistuje takáto doložka, Súd prvého stupňa nemôže rozhodovať o žalobe, ktorá má svoj pôvod v zmluve. V opačnom prípade by rozšíril právomoc aj nad oblasť sporov, ktoré sú mu taxatívne vypočítané článkom 240 ES, pričom toto ustanovenie vyhradzuje vnútroštátnym súdom právomoc spoločného práva prejednávať a rozhodovať ďalšie spory, ktorých účastníkom je Spoločenstvo (rozsudok Súdneho dvora z 21. mája 1987, Rau a i., 133/85 až 136/85, Zb. s. 2289, bod 10; uznesenie Súdu prvého stupňa z 10. júla 2002, Comitato organizzatore del convegno internazionale/Komisia, T-387/00, Zb. s. II-3031, bod 37).

81 V danom prípade, tretia zmluva, v ktorej podľa Komisie má spor svoj pôvod, neobsahuje žiadnu doložku, ktorou by účastníci zmluvy založili právomoc Súdu prvého stupňa rozhodovať o sporoch vyplývajúcich z jej vykonávania, ale naopak, výslovne prideľuje túto právomoc bruselským súdom (pozri bod 7 vyššie).

82 Preto je potrebné zdôrazniť, že v danej veci Súd prvého stupňa nemôže určiť, či predmetné práce spadali do zmluvného rámca bez toho, aby podal výklad tretej zmluvy a jej prvého dodatku. V dôsledku toho za predpokladu, že na uvedené práce sa vzťahuje zmluvný rámec, ktorým sú viazané žalobkyňa a Komisia, Súd prvého stupňa nemá právomoc rozhodovať o spore a žaloba musí byť odmietnutá z tohto dôvodu.

83 Keďže nemôže byť vylúčené, že vnútroštátny sudca, ktorý má právomoc podať výklad tretej zmluvy, dospeje k názoru, že predmetné práce boli vykonané mimo jej pôsobnosti, potom je potrebné skúmať, či Komisia porušila zásady legitímnej dôvery a správneho úradného postupu, ako to tvrdí žalobkyňa.

84 Vyplýva z ustálenej súdnej praxe, že záväzok mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva v zmysle článku 288 druhého odseku ES sa viaže na splnenie súboru podmienok, teda nezákonnosti správania vyčítaného inštitúcii, že škoda je skutočná a že existuje kauzálna súvislosť medzi uvádzaným správaním a uvádzanou škodou (rozsudok Súdneho dvora z 29. septembra 1982, Oleifici Mediterranei/EHS, 26/81, Zb. s. 3057, bod 16; rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. júla 1996, International Procurement Services/Komisia, T-175/94, Zb. s. II-729, bod 44).

85 Akonáhle jedna z podmienok nie je splnená, žaloba musí byť celkom odmietnutá, a to bez toho, že by bolo nutné skúmať ďalšie podmienky spomenutej zodpovednosti (rozsudok Súdneho dvora z 15. septembra 1994, KYDEP/Rada a Komisia, C-146/91, Zb. s. I-4199, bod 19; rozsudky Súdu prvého stupňa z 20. februára 2002, Förde-Reederei/Rada a Komisia, T-170/00, Zb. s. II-515, bod 37, a z 19. marca 2003, Innova Privat-Akademie/Komisia, T-273/01, Zb. s. II-1093, bod 23).

86 V súlade s týmito zásadami je potrebné pristúpiť ku skúmaniu správania Komisie.

87 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, judikatúra vyžaduje, aby bolo preukázané dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorej cieľom je priznať práva jednotlivcom (rozsudok Súdneho dvora zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, bod 42). Pokiaľ ide o požiadavku, podľa ktorej porušenie musí byť dostatočne závažné, rozhodujúcim kritériom toho, aby sa táto požiadavka mohla považovať za splnenú, je, že dotknutá inštitúcia Spoločenstva zjavne a vážne prekročila hranice, ktoré sú jej určené v súvislosti s jej voľnou úvahou. Ak má táto inštitúcia len výrazne obmedzenú mieru voľnej úvahy, alebo dokonca takýto priestor neexistuje, jednoduché porušenie práva Spoločenstva môže stačiť na preukázanie existencie dostatočne závažného porušenia (rozsudok Súdneho dvora z 10. decembra 2002, Komisia/Camar a Tico, C-312/00 P, Zb. s. I-11355, bod 54; rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. júla 2001, Comafrica a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 a T-225/99, Zb. s. II-1975, bod 134).

88 V danej veci je po prvé vhodné určiť, či správanie Komisie je dostatočne závažným porušením zásady ochrany legitímnej dôvery.

89 Podľa ustálenej súdnej praxe právo domáhať sa ochrany legitímnej dôvery, ktoré je jednou zo základných zásad Spoločenstva, sa vzťahuje na každého jednotlivca, ktorý sa nachádza v situácii, z ktorej vyplýva, že správne orgány Spoločenstva, tým že mu poskytli presné uistenia, vytvorili v jeho vedomí dôvodné nádeje. Bez ohľadu na formu oznámenia takýmito uisteniami sú informácie, ktoré sú presné, zhodujúce sa, neviažuce sa na splnenie žiadnej podmienky a ktoré pochádzajú z oprávnených a dôveryhodných zdrojov. Naopak, nikto sa nemôže dovolávať porušenia tejto zásady, ak neexistujú presné uistenia, ktoré by mu boli poskytnuté správnymi orgánmi (rozsudok Innova Privat-Akademie/Komisia, už citovaný, bod 26 a tam citovaná judikatúra).

90 Najskôr je potrebné pripomenúť, že zmluvné rokovania samé osebe nezaväzujú účastníkov zmluvy. Následne je vhodné skúmať, či počas zmluvných rokovaní Komisia dala žalobkyni presné uistenia, ktoré vytvorili v jej vedomí dôvodné nádeje.

91 V tejto súvislosti sa žalobkyňa odvoláva na rôzne rokovania, ktoré mala s Komisiou, ako aj na rôzne listy.

92 Čo sa týka telefonického rozhovoru s pánom Korsak, správcom nákupov zariadení na účet Komisie, na ktorý poukazuje žalobkyňa, uskutočneného po zaslaní prvého návrhu štvrtej zmluvy Komisii na jar roku 1998, ktorý umožnil žalobkyni domnievať sa, že podpísanie zmluvy je bezprostredné, treba skonštatovať, že nič zo spisového materiálu neumožňuje preukázať objektívnu existenciu týchto údajných slovných uistení, ktorých vyjadrenie Komisia popiera a ktoré tým viac, podľa názoru Komisie, nemajú znaky nevyhnutné preto, aby založili legitímnu dôveru (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. novembra 2000, Dreyfus a i./Komisia, T-485/93, T-491/93, T-494/93 a T-61/98, Zb. s. II-3659, bod 87). To isté platí pre všetky ďalšie slovné uistenia, ktorých existenciu nemôže preukázať žiaden prvok obsiahnutý v spisovom materiále.

93 Podľa žalobkyne zmluvné rokovania medzi účastníkmi zmluvy pokračovali bez prerušenia počas jesene 1998. Poukazuje najmä na fax pána Jousten z 22. decembra 1998, z ktorého vyplýva, že nejestvuje viac žiadna prekážka, ktorá by bránila podpísaniu štvrtej zmluvy. Tento fax však bol sformulovaný takto:

„Po Vašom liste z 3. decembra 1998 Vás žiadame o to, aby ste vzali na vedomie tú skutočnosť, že dnes som doručil [referenčné prvky] zmluvy [o pomoci pre zariadenie] roku 1997 GKN [‚spoločnej službe riadenia pomoci Spoločenstva tretím

krajinám'] (pán Doucet), ktorý sa s Vami spojí v súvislosti s ďalšími prvkami Vášho návrhu (príloha D, súlad prílohy B s prílohou A atď.).“

94 Z textu tohto faxu jasne vyplýva, že jednoducho informuje žalobkyňu o stave rokovaní. Potvrdzuje, že otázky súvisiace s prílohou D a prílohou B neboli ešte vyriešené a že tieto otázky, ktoré sa nejavia ako bezvýznamné, si vyžadovali dodatočné rokovania, v dôsledku čoho podpísanie zmluvy nemohlo byť bezprostredné.

95 Zmluvné rokovania teda pokračovali a žalobkyňa poslala následne viacero znení štvrtej zmluvy Komisii.

96 Medzi tým zmluvné strany mali spor o hodnotení určitých projektov.

97 Zo spisového materiálu okrem toho vyplýva, že v priebehu rokov správca projektu pán Hoensch bol kritizovaný tak delegáciou Komisie v Kyjeve, ako aj službami Komisie v Bruseli. Komisia totiž viackrát žiadala žalobkyňu, aby nahradila správcu projektu, čo táto odmietla urobiť.

98 Po týchto nezhodách Komisia odstúpila od tretej zmluvy na základe článku 41 všeobecných podmienok TACIS, čo oznámila listom z 25. októbra 1999.

99 Ďalej vyplýva zo spisového materiálu, že okrem problémov spojených s osobou správcu projektu pánom Hoensch a s hodnotením určitých projektov, samotné správanie žalobkyne počas rokovaní neuľahčilo uzavretie štvrtej zmluvy. Zo spisového materiálu vyplýva, že žalobkyňa odmietla viackrát vziať do úvahy zmeny navrhnuté Komisiou, takže ona sama prispela k predĺženiu zmluvných rokovaní a za konečný neúspech rokovaní je čiastočne zodpovedná, čo aj sama pripustila počas pojednávania.

100 V dôsledku toho je potrebné zdôrazniť, že nikdy neexistovala konečná dohoda o uzavretí štvrtej zmluvy. V dôsledku toho sa žalobkyňa nemôže dovolávať zásady legitímnej dôvery v rámci uzavretia štvrtej zmluvy. Hoci ju Komisia požiadala o predloženie rôznych návrhov zmluvy, táto okolnosť je neoddeliteľnou súčasťou obvyklých zmluvných rokovaní a Komisia nenabádala žalobkyňu prekročiť riziká spojené s jej hospodárskou činnosťou (pozri v tomto zmysle rozsudok Embassy Limousines & Services/Parlament, už citovaný, bod 75).

101 Ešte treba skúmať, či Komisia poskytla žalobkyni presné uistenia, ktoré v jej vedomí vytvorili dôvodné nádeje, že predmetné plnenia budú odmenené v inej forme ako v rámci prípadnej štvrtej zmluvy.

102 V tejto súvislosti treba skonštatovať, že sa odvoláva najmä na ústne uistenia vyjadrené službami Komisie, ako aj na rôzne listy napísané ňou samou alebo Komisiou. Odvoláva sa tiež na osobitnú správu Dvoru audítorov.

103 Vo všeobecnosti, pokiaľ ide o údajné slovné uistenia, je potrebné zdôrazniť tú skutočnosť, že nič zo spisového materiálu neumožňuje preukázať objektívnu existenciu takých uistení, ktorých vyjadrenie Komisia popiera, o to viac Komisia popiera, že by vykazovali znaky nevyhnutné pre založenie legitímnej dôvery.

104 Pokiaľ ide o list z 20. októbra 1998, ktorým Komisia navrhla žalobkyni uzavretie zmluvy vylučujúcej práce, pre ktoré dohoda ešte nebola nájdená, na ktorú žalobkyňa poukazuje preto, aby ukázala, že Komisia jej sľúbila spätné zaplatenie služieb, je potrebné poznamenať, že tento návrh sa týkal uzavretia štvrtej zmluvy a programu TACIS 1997 a že Komisia teda navrhla uzavretie zmluvy týkajúcej sa zostatku prác spojených s programom TACIS 1997. V dôsledku toho tento list vôbec nepreukazuje, že predmetné činnosti mali byť spätne zaplatené.

105 Pokiaľ ide o list zo 14. apríla 1999, v ktorom žalobkyňa zhrnula závery zasadnutia zo 16. marca 1999 a uviedla, že v súlade s výslovnou požiadavkou Komisie predložila návrh retroaktívnej zmluvy týkajúci sa obdobia neupraveného zmluvou, stačí konštatovať, že keďže tento list, ktorého obsah spochybňuje Komisia, pochádza od žalobkyne samej, potom nemôže byť iba na jeho základe preukázané, že Komisia v skutočnosti predostrela takúto žiadosť počas tohto zasadnutia.

106 Rovnako list z 25. augusta 1999, ktorým žalobkyňa predložila návrh druhého dodatku k tretej zmluve, v žiadnom prípade nepreukazuje, že Komisia požiadala o predloženie takéhoto dodatku, ani že by sľúbila spätné zaplatenie plnenia poskytnutého žalobkyňou.

107 Faxom z 23. septembra 1999 totiž Komisia odmietla podpísať tento dodatok, vyjadriac to takto:

„Podľa toho, ako som tomu porozumel, prvý dodatok..., ktorý bol uzavretý bez zmeny celkového rozpočtu, obsahoval znovu otvorenie rozpočtových liniek s cieľom dosiahnuť koherentnosť s predĺžením obdobia plnení.

Predkladáte mi teraz návrh, ktorý neobsahuje nové úlohy a je predložený na konci augusta s tým, aby sa vzťahoval na činnosti súvisiace s obdobím (od mesiaca) júl 1998 (do mesiaca) jún 1999, teda retroaktívne. Zo všetkých týchto dôvodov Komisia môže len odmietnuť vzatie do úvahy takéhoto návrhu."

108 Navyše, žalobkyňa sa odvoláva na zasadnutie z 24. novembra 1999, v priebehu ktorej jej bol opätovne daný prísľub náhrady za práce vykonané od augusta 1998 okrem toho, ak by zamýšľaný audit tretej zmluvy odhalil, že tieto práce neboli riadne vykonané. Komisia pripojila k vyjadreniu k žalobe písomné poznámky zaznamenané počas tohto zasadnutia. Z týchto poznámok vyplýva, že diskusia sa týkala účinkov odstúpenia od tretej zmluvy a problémov súvisiacich s osobou pána Hoesch, ako aj možnosti preukázať svoje dobré meno vďaka pomoci Komisie. Na základe týchto poznámok nemožno konštatovať, že Komisia sľúbila spätnú úhradu predmetných služieb. V každom prípade, keďže toto zasadnutie sa konalo 24. novembra 1999, žalobkyňa sa nemohla dovolávať žiadnej legitímnej dôvery vytvorenej počas zasadnutia súvisiaceho so službami, ktoré poskytla pred jeho uskutočnením.

109 Navyše treba pripomenúť, že Komisia mohla odmeniť žalobkyňu v rámci programu TACIS len na základe zmluvy. Vzhľadom na dlhodobú skúsenosť, ktorú mala žalobkyňa s programom TACIS, musela poznať právne postupy spojené s týmto programom a nemohla nevedieť, že existencia zmluvy je nevyhnutná.

110 Za týchto okolností je opodstatnené konštatovať, že spisový materiál neobsahuje žiaden list vyhotovený Komisiou, v ktorom by táto sľúbila žalobkyni spätnú úhradu predmetných plnení.

111 Okrem toho, žalobkyňa uvádza osobitnú správu č. 6/97 Dvora audítorov s cieľom preukázať, že uzavretie retroaktívnych zmlúv bolo možné. Z tejto správy vyplýva, že existovali ťažkosti v oblasti uzatvárania zmlúv o pomoci pre zariadenie a že sa zdá, že Komisia tiež uzatvorila retroaktívne zmluvy, čo Dvor audítorov kritizoval.

112 Komisia odpovedá na kritiku Dvora audítorov takto:

„Stávalo sa v minulosti, že sa podpisovali zmluvy *a posteriori*, pretože administratívna príprava trva[la] príliš dlho. Boli prijaté opatrenia preto, aby sa neopakovali takéto problémy. ... Komisia nikdy nežiadala od odborníkov vykonať činnosti mimo zmluvného schváleného rámca. Existencia lehôt medzi dvoma zmluvami môže mať viacej dôvodov a zmluvné strany sú v dôsledku toho informované, že iba činnosti, na ktoré sa vzťahujú zmluvy, ktoré uzavreli s Komisiou, zakladajú zodpovednosť Komisie."

113 Po prvé, je potrebné poznamenať, že tento vzťah sa týka obdobia, ktoré predchádzalo predmetnému obdobiu. Po druhé, hoci z uvedeného vyplýva, že Komisia uzatvárala retroaktívne zmluvy, tento vzťah a ani odpovede Komisie, nezaväzujú Komisiu pokračovať v uzatváraní retroaktívnych zmlúv v správaní, ktoré bolo presne podrobené kritike Dvora audítorov. Vôbec sa nezdá, že mohla vzniknúť legitímna dôvera žalobkyne týkajúca sa skutočnosti, že Komisia s ňou uzavrie retroaktívnu zmluvu.

114 Za týchto okolností je opodstatnené zdôrazniť, že nič zo spisového materiálu neumožňuje preukázať, že Komisia dala žalobkyni presné uistenia, že predmetné práce budú spätne uhradené buď v rámci štvrtej zmluvy, alebo v rámci inej zmluvy a posteriori, čo by mohlo vytvoriť akúkoľvek dôvodnú nádej v žalobkyni. Okrem toho, rozvážny hospodársky subjekt poznajúci program TACIS mal poznať riziká

súvisiace s možnosťou retroaktívneho uzavretia zmluvy, čo je v rozpore so zásadami zaväzujúcimi Komisiu v rámci dobrého a zdravého finančného riadenia zdrojov Spoločenstva.

115 V dôsledku toho sa nezdá, že Komisia porušila dostatočne závažným spôsobom zásadu ochrany legitímnej dôvery.

116 Po druhé, je potrebné určiť, či správanie Komisie je dostatočne závažným porušením zásady správneho úradného postupu.

117 V tejto súvislosti žalobkyňa uvádza, odvolávajúc sa na osobitnú správu č. 25/98 Dvora audítorov, že Komisia nezabezpečila pokračovanie zmluvných rokovaní v dôsledku trvalej výmeny pracovníkov, čím znemožnila uzavretie štvrtej zmluvy.

118 Osobitná správa č. 25/98 Dvora audítorov konštatuje najmä, že „riadiaca jednotka GR [‚Vonkajšie vzťahy: Európa a Nové nezávislé štáty, zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti, vonkajšia služba' Komisie] nema(la) ľudské zdroje nevyhnutné pre správne sledovanie plnenia programov" a že „práce na účtovnej závierke vykonané roku 1997 Komisiou v rámci finančnej likvidácie zmlúv PHARE a TACIS, ktorých vykonanie bolo sťažené v dôsledku ‚straty inštitucionálnej pamäte' zapríčinenej výmenou zmluvných pracovníkov a nedostatkom dobrých administratívnych zvyklostí, neboli sprevádzané žiadnym opatrením zameraným na to, aby sa takéto situácie nezopakovali."

119 Z tejto správy teda vyplýva, že sa týka a kritizuje práve predchádzajúcu prax Komisie, a nie tú, ktorá bola účinná počas rokovaní týkajúcich sa uzavretia štvrtej zmluvy. Na základe reštrukturalizácie svojich služieb a tým, že roku 1998 vznikla spoločná služba riadenia pomoci Spoločenstva tretím krajinám, sa totiž Komisia pokúsila práve zlepšiť uvádzanie programu TACIS do života.

120 Okrem toho, žalobkyňa nedokázala predložiť žiadny konkrétny dôkaz preukazujúci porušenie zásady správneho úradného postupu. V tejto súvislosti žalobkyňa tvrdí, že predložila 14. apríla 1999 nový návrh štvrtej zmluvy, pričom uviedla, že išlo o úplne prepracované znenie „referenčných prvkov", ktoré bolo podľa žalobkyne zhodné, vzhľadom na podstatu, s referenčnými prvkami, ktoré GR „Vonkajšie vzťahy: Európa a Nové nezávislé štáty, zahraničná politika a politika spoločnej bezpečnosti, vonkajšia služba" Komisie už skúmala v decembri 1998, čo preukazuje, že nepretržitá výmena zodpovedných pracovníkov Komisie zapríčinila „stratu inštitucionálnej pamäte" tak, ako to už skonštatoval Dvor audítorov. Ďaleko od dokázania porušenia akejkoľvek zásady správneho úradného postupu, táto skutočnosť preukazuje naopak, že samotnému správaniu žalobkyne možno vyčítať uvedený nedostatok.

121 Za týchto okolností sa nezdá, že Komisia porušila zásadu správneho úradného postupu, preto tvrdenie žalobkyne v tejto súvislosti musí byť odmietnuté, a to bez toho, že by bolo potrebné skúmať, či účinkom tejto zásady vyplývajú práva jednotlivcom.

122 V danom prípade podmienka spojená s protiprávnym správaním Komisie nebola splnená, žaloba musí byť teda zamietnutá bez toho, že by bolo nevyhnutné skúmať ďalšie podmienky uvedenej zodpovednosti, a tým menej vypočuť svedkov pred Súdom prvého stupňa.

O trovách

123 Podľa článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyňa nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu všetkých trov konania v súlade s návrhmi žalovanej.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Žaloba sa zamieta.**

2. **Žalobkyňa je povinná nahradiť trovy konania.**

Legal Tiili Vadapalas

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 16. marca 2005.

Tajomník

H. Jung

Predseda komory

H. Legal